

OPINIÓ 11 gener 2013 2.00 h

Pedra, pinzell, tisoires fredes

JORDI LLAVINA

“Pedra i pinzell, tinta i paper són els quatre tresors que feien servir els lletrats en el ritual de l'escriptura.” Són paraules del poeta, crític i professor universitari Manel Ollé, compilador i traductor d'aquests 74 poemes xinesos clàssics, d'un període que abraça més de dos mil anys, que acaben de veure la llum gràcies a l'editorial Alpha: *Pedra i pinzell. Antologia de la poesia xinesa clàssica*.

Està fent una feina ingent i d'una gran qualitat

Ollé està fent una feina ingent i d'una gran qualitat a l'hora de traslladar a la nostra llengua algunes de les pàgines daurades de la cultura xinesa. La seva és una antologia de poemes, més que no pas de poetes. I són, per tant, els poemes, el text, aquella preeminència del substantiu en el vers xinès, allò que pesa de debò, més que no pas el renom i l'aura d'alguns dels autors. De poetes, n'hi ha, en efecte, de molt coneguts: Wang Wei (699-759), Li Bai (701-762) o Du Fu (712-770); però n'hi ha molts més que només resultaran familiars als entesos o als iniciats en sinologia.

En el pròleg, Ollé recorda alguns trets de la tradició poètica xinesa: “Tendeix més a recrear l'harmonia que a mostrar el conflicte, tendeix més a fondre el subjecte en l'entorn que no pas a caracteritzar personalitats singulars, tendeix més a al·ludir o suggerir que no pas a expressar clarament, té més tractes amb les sensacions i les emocions que no pas amb les idees.” L'antòleg també escriu que moltes d'aquestes composicions transmeten “brins de saviesa literària”, i potser no hauria calgut ni adjectivar el nom saviesa, perquè tota saviesa literària és, alhora, una saviesa general, universal i compartible. Per exemple, quan Tao Qian (també anomenat Tao Yuanming) s'expressa així: “En tot això hi ha alguna cosa certa i pregona, / però no em facis dir quina: n'he oblidat les paraules”, ens alerta que hi ha emocions molt fondes que costa de verbalitzar. Quan Han Shan acaba així un dels seus poemes: “Busco l'aigua que no ve de cap font: / les fonts s'estronquen, l'aigua no”, discrimina, sàviament, entre l'anècdota i la categoria, entre allò que és contingut i allò altre que és essencial. O quan Yu Wuling escriu: “No hi ha manera humana / de viure / sense comiats”, emmarca, en el seu poema, una veritat que cada un de nosaltres deu haver constatat almenys alguna vegada a la vida.

Es tracta d'una poesia contemplativa, en què els elements naturals prenen un sever protagonisme. La sensació de fred, la presència de tot allò que és gèlid, plana per molts d'aquests poemes. En un, “el gebre amara les cortines”. En un altre, un poema de guerra, “la neu amaga arcs i punyals”. I en un tercer, bellíssim, de Bai Juyi, “els dits intueixen el gebre de la tardor. / Cus sota la llanterna, les tisoires fredes”. Són aquestes “tisoires fredes”, amb la seva estricta materialitat, les que sembla que, llegint el vers, ens facin venir un calfred a la mà.

Alguns dels poemes parlen de la fugida i de l'exili. El “meu país” és, per al mateix Bai Juyi, “la terra d'enlloc”. I un poema de la poeta Li Qingzhao sobre el dol de l'amor acaba dient que la seva barca “potser és massa fràgil / per suportar el pes de tanta tristesa” (i són uns versos escrits en la mateixa època en què Bernat de Ventadorn componia la cançó *Can vei la lauzeta mover*). He simultaniejat la lectura d'aquest llibre esplèndid amb la de *Biografia del silenci*, de Pablo d'Ors, un assaig sobre la pràctica de la meditació (Siruela). “*Acosado por la sed de reconocimiento y, todavía más, de posteridad, mi maestro interior me advertía de que aquella era una carrera sin meta.*” La poesia clàssica xinesa, amb la seva poca afició a mirar-se el melic, sens dubte resulta un acompanyament ideal per a la prosa d'un dels néts de Xènius i per a unes idees, les seves des de fa cinc anys, que li han permès de passar de vagabund a pelegrí. O, almenys, a aspirar-hi.

JORDI LLAVINA

ALTRES ARTICLES DE L'AUTOR

Josep Sebastià Pons